

Νεοελληνική Γλώσσα Α' Γυμνασίου

1ο Κριτήριο Αξιολόγησης (1η ενότητα)

Α' Κείμενο: Η Νέα Παιδαγωγική

Με τα μαγικά πάντα μάτια, με το πολύβουο, γεμάτο μέλι και μέλισσες μυαλό, μ' ένα κόκκινο μάλλινο σκούφο στο κεφάλι και τσαρουχάκια με κόκκινες φούντες στα πόδια, ένα πρωί κίνησα, μισό χαρούμενος, μισό αλαφιασμένος, και με κρατούσε ο πατέρας μου από το χέρι. Η μητέρα μου είχε δώσει ένα κλωνί βασιλικό να τον μυρίζουμαι, λέει, να παίρνω κουράγιο, και μου κρέμασε το χρυσό σταυρουλάκι της βάφτισής μου στο λαιμό.

1η ενότητα

— Με την ευχή του Θεού και με την ευχή μου..., μουρμούρισε και με κοίταζε με καμάρι.

Ήμουν σαν ένα μικρό καταστολισμένο σφαγάρι κι ένιωθα μέσα μου περφόνια και φόβο· μα το χέρι μου ήταν σφηνωμένο βαθιά μέσα στη φούχτα του πατέρα μου κι αντρείευόμουν. Πηγαίναμε, πηγαίναμε, περάσαμε τα στενά σοκάκια, φτάσαμε στην εκκλησιά του Αϊ-Μηνά, στρίψαμε, μπήκαμε σ' ένα παλιό χτίρι, με μια φαρδιάν αυλή, με τέσσερις μεγάλες κάμαρες στις γωνιές κι ένα κατασκονισμένο πλατάνι στη μέση. Κοντοστάθηκα, δέιλιασα· το χέρι μου άρχισε να τρέμει μέσα στη μεγάλη ξεστή φούχτα.

2η ενότητα

Ο πατέρας μου έσκυψε, άγγιξε τα μαλλιά μου, με χάδεψε· τινάχτηκα· ποτέ δε θυμόμουν να μ' έχει χαδέψει· σήκωσα τα μάτια και τον κοίταξα τρομαγμένος. Είδε πως τρώμαξα, τράβηξε πίσω το χέρι του:

— Εδώ θα μάθεις γράμματα, είπε, να γίνεις άνθρωπος· κάμε το σταυρό σου.

Ο δάσκαλος πρόβαλε στο κατώφλι· κρατούσε μια μακριά βίτσα και μου φάνηκε άγριος, με μεγάλα δόντια, και άρφωσα τα μάτια μου στην κορφή του κεφαλιού του να δω αν έχει κέρατα· μα δεν είδα, γιατί φορούσε καπέλο.

— Ετούτος είναι ο γιος μου, του 'πε ο πατέρας μου.

Ξέμπλεξε το χέρι μου από τη φούχτα του και με παρέδωσε στο δάσκαλο.

3η ενότητα

— Το κρέας δικό σου, του 'πε, τα κόκαλα δικά μου· μην τον λυπάσαι, δέρνε τον, κάμε τον άνθρωπο.

— Έγνοια σου, καπετάν Μιχάλη· έχω εδώ το εργαλείο που κάνει τους ανθρώπους, είπε ο δάσκαλος κι έδειξε τη βίτσα.

(Ν. Καζαντζάκης, Αναφορά στον Γκρέκο, Εκδόσεις Ελένης Ν. Καζαντζάκη)

Α. ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗΣ ΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ.

1. Να περιγράψετε την ψυχολογική κατάσταση του μικρού ήρωα κατά την πρώτη του μέρα στο σχολείο.

2. «...έχω εδώ το εργαλείο που κάνει τους ανθρώπους, είπε ο δάσκαλος κι έδειξε τη βίτσα.»

Ποια αντίληψη της εποχής για τη «σωστή διαπαιδαγώγηση» εκφράζουν τα πρώτα λόγια του δασκάλου; (μονάδες 1,5+1=2,5)

Β. ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ.

1. Να γράψετε έναν πλαγιότιτλο για κάθε μια από τις τρεις ενότητες του κειμένου που σας δίνονται (είναι σημειωμένες στο κείμενο).

2. «Το κρέας δικό σου, του 'πε, τα κόκαλα δικά μου· μην τον λυπάσαι, δέρνε τον, κάμε τον άνθρωπο.»

Στο παραπάνω απόσπασμα του κειμένου να βρείτε:

α) Ποιος είναι ο πομπός και ποιος ο δέκτης του μηνύματος;

β) Ποιο μήνυμα απευθύνει ο πομπός στο δέκτη και με ποιο σκοπό;

(μονάδες 1,5+1=2,5)

Γ. ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΜΟΡΦΩΣΥΝΤΑΚΤΙΚΩΝ ΔΟΜΩΝ-ΦΑΙΝΟΜΕΝΩΝ.

1. Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις του κειμένου ως προς τα συστατικά τους (απλές , ελλειπτικές, επαυξημένες, σύνθετες). Να αιτιολογήσετε τις επιλογές σας.

Προτάσεις	Είδος /Αιτιολόγηση
με κρατούσε ο πατέρας	
Η μητέρα μου είχε δώσει ένα κλωνί βασιλικό	
(εγώ) ένιωθα μέσα μου περφάνια και φόβο	
Κοντοστάθηκα,	
Το κρέας δικό σου	

2. Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις ως προς το περιεχόμενό τους (αποφαντικές, ερωτηματικές, προστακτικές, επιφωνηματικές).

α) πού πηγαίναμε;

β) φτάσαμε στην εκκλησιά του Αϊ-Μηνά.

γ) ποτέ δε θυμόμουν να μ' έχει χαδέψει!

δ) κάμε τον άνθρωπο.

ε) Ο δάσκαλος πρόβαλε στο κατώφλι.

(μονάδες 1,25+1,25=2,5)

Δ. ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΛΕΞΙΛΟΓΙΟΥ ΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ.

πολύβουο, κοντοστάθηκα:

α) Να χωρίσετε τα συνθετικά των παραπάνω λέξεων.

β) Να σχηματίσετε έξι νέες σύνθετες λέξεις (τρεις για κάθε μία από τις παραπάνω λέξεις) χρησιμοποιώντας το πρώτο συνθετικό αυτών των λέξεων και αλλάζοντας το δεύτερο συνθετικό.

(μονάδες 1+1,5=2,5)

Ε. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΛΟΓΟΥ.

Ήρθατε σε ένα άλλο σχολείο, στο Γυμνάσιο. Ένας καινούργιος κύκλος σχολικής ζωής αρχίζει. Να γράψετε μια σελίδα στο ημερολόγιό σας για τις πρώτες σας μέρες στο καινούργιο σχολείο εκφράζοντας τις πρώτες εντυπώσεις και τα συναισθήματά σας .
(Μονάδες 10)

Να απαντήσετε σε όλες τις ερωτήσεις

